

**M. Rodziewicz, E. Rodziewicz, Z.
Fiema, G. Majcherek, Z. Kiss, B.
Lichocka, K. Kołodziejczyk, S.
Medeksza, Z. Doliński**

Aleksandria. Kom el Dikka

Informator Archeologiczny : badania 16, 315-316

1982

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

przylegający do muru, ale pochodzący niewątpliwie z późniejszej fazy użytkowania budowli.

W części wschodniej wykopu poziom rzymski jest głęboko uszkodzony przez późniejsze osadnictwo abassydzkie /cf. dwa dobrze zachowane "tannur'y"/.

3. Południowo-wschodni narożnik fortecy assyryjskiej: badania prowadzono podczas 6 kampanii. Odkryto platformę 16 m długości, tworzącą rodzaj nabrzeża /około 3 m szerokości/ do cumowania łodzi. Zamierzone przez budowniczych nachylenie w kierunku południowym umożliwiało używanie tej platformy jako nabrzeża wyładunkowego przy zmiennym poziomie wody w rzece. Przy północnym krańcu odkrytego sektora - odkryto przerwę w murze fortyfikacji, która świadczy, być może, o istnieniu w tym miejscu przejścia do wewnętrznej części fortecy.

E G I P T

ALEKSANDRIA
Kom el Dikka

Polska Stacja Archeologii
Śródziemnomorskiej
w Kairze

Prace w Aleksandrii na Kôm el Dikka prowadzone były przez cały rok pod kierownictwem doc.dr.hab. Mieczysława Rodziewicza. Ilość członków misji wahała się od 3 do 7 osób. W pracach, oprócz kierownika, brali udział: dr Elżbieta Rodziewicz, mgr Zbigniew Piema, mgr Grzegorz Majcherek /archeolog - Polska Stacja Archeologii Śródziemnomorskiej UW w Kairze/ oraz doc.dr hab. Zsolt Kiss i dr Barbara Lichočka i mgr Kamila Kołodziejczyk /archeolog - Zakład Archeologii Śródziemnomorskiej PAN/. Dr inż.-arch. Stanisław Bedeksza /architekt/ oraz Zbigniew Doliński /fotograf/ dojeżdżali do misji okresowo /obaż stali pracownicy Stacji/.

Prace koncentrowały się w sześciu punktach na terenie Kôm el Dikka:

1. Sektor U - część północno-zachodnia: odsłonięto pozostałości wcześniejszej rzymskiej budowli, zbudowanej na północ od starożytnej arterii komunikacyjnej - Via Canopica i łączącej się z ulicą R 5.
2. Sektor AW: - kontynuowano prace nad eksploracją budynku z trzema audytoriami, odkrytego w latach ubiegłych. Odkryto

tam olbrzymią absydę w centralnym audytorium, datowaną na ostatnie stadium użytkowania tej budowli.

3. Sektor AS - kontynuowano prace nad eksploracją murów współczesnych okresowi budowy łaźni. W tym samym miejscu odkryto również mur pochodzący prawdopodobnie z budowli wcześniejszej niż łaźnie. Funkcja i znaczenie tej konstrukcji pozostają tymczasem nieznane.
4. Sektor A: - prowadzono tu prace w celu uściślenia danych uzyskanych wcześniej. Stwierdzono, że kryty kanał został zbudowany w momencie, gdy wczesno-rzymskie stadium łaźni zostało opuszczone. Nie należał on zatem do budynku łaźnienego, lecz wyłącznie do systemu ściekowego tego terenu. Stwierdzono również, że pod późniejszymi konstrukcjami znajduje się dalsza część wcześniejszego caldarium.
5. Sektor GV: - kontynuowano prace wykopaliskowe nad odkrytą w latach wcześniejszych wielką latryną należącą do łaźni. W roku bieżącym dokonano eksploracji grobów z okresu muzułmańskiego, należących do tzw. Nekropolii Górnej, znajdującej się w tym miejscu i m powyżej późno-rzymskich konstrukcji.
6. Prace zabezpieczające: - prowadzono również prace zabezpieczające i rekonstrukcyjne najbardziej zagrożonych fragmentów odkrytych konstrukcji w różnych miejscach kom u.

DEIR EL-BAHARI
Świątynia Królowej Hatszepsut
- XV w.p.n.e.

Polska Stacja Archeologii
Śródziemnomorskiej UW
w Kairze
PP Pracownie Konserwacji
Zabytków

Prace dokumentacyjne i konserwatorskie /rekonstrukcyjne/ prowadzone były z ramienia Polskiej Stacji Archeologii Śródziemnomorskiej przez ekipę PP PKZ pod kierunkiem inż.-arch. Zygmunta Wysockiego /sezon 15.XI.81 - 28.III. 82 r./. W pracach udział wzięli: inż.inż. Waldemar Połoczanin, Adam Stefanowicz i Piotr Dąbrowski /architekci, PP PKZ/, egiptolodzy: dr Janusz Karkowski /Zakład Archeologii Śródziemnomorskiej PAN/, mgr Franciszek Pawlicki /Muzeum Narodowe w Warszawie/, mgr Krystyna Polaczek /Polska Stacja Archeologii Śródziemnomorskiej UW w Kairze/, dr Krzysztof Winnicki /Katedra Papirologii UW/ oraz instalatorzy: Kazimierz Bieleń i Tadeusz Kuligowski oraz kamieniarz Wincenty Surzyn /PP PKZ/.